

GEOGRAFSKI POKAZATELJ I EU

Preko 1600 prehrambenih proizvoda u EU ima geografski pokazatelj (GP).

Četiri su potencijalne dimenzije GP-a.

Geografski pokazatelji su :

- (1) Tržišni alati koji omogućuju valorizaciju proizvoda sa visokim stepenom tipičnosti,
- (2) Faktor uključivog ruralnog razvoja,
- (3) Sve više se koristi kao podsticaj za zaštitu životne sredine i sprovođenje praksi održivosti,
- (4) I zaključno, to su uvek ad hoc lokalni alati predvođeni lokalnim i s njima povezanim akterima, kao i objekt suradnje i umrežavanja

Pitanja GP-a na Kosovu

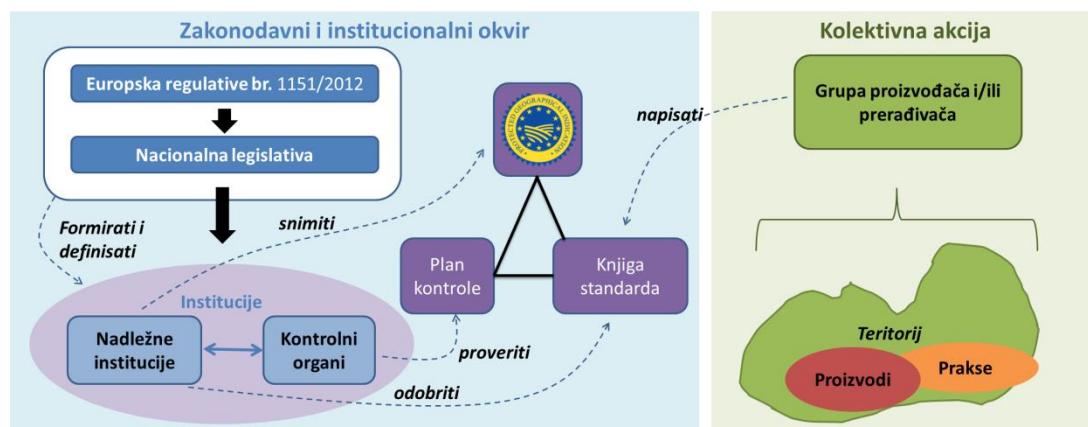
Do danas, na Kosovu nije zabeležen nijedan GOP

Više je razloga za pripisivanje GP-a Šarskog sira:

- usvajanje evropske pravne stečevine,
- valorizacija tipičnih proizvoda na evropskom tržištu,
- podrška pastoralizmu kao multifunkcionalnoj poljoprivredi,
- odbrana od falsifikata,
- informacije o potrošačima,
- Sledljivost proizvoda,
- strukturiranje kvalitetnih proizvodnih kanala,
- valorizacija i očuvanje teritorije i identiteta multikulturalne zajednice
- očuvanje agro-biodiverziteta teritorije izuzetne prirodne vrednosti (Nacionalni park Šar planina)

IZGRADNJA GEOGRAFSKOG POKAZATELJA ŠARSKOG SIRA-KOSOVO

Srednjoročni izveštaj rada u periodu 2015-2018

Koordinacija aktivnosti (ne „projekat“)...

Izgradnja geografske oznake porekla (GOP) za proizvođače i sa proizvođačima Šar sira koordinacija je aktivnosti čija je svrha da proizvođači i povezani akteri (javne i ostale vladine institucije) usvoje evropski alat.

Ovo je, za sve partnere u ovoj koordinaciji, proces učenja koji je započeo 2015 i za koji se može smatrati da je sada na pola puta.

... koja zahteva konvergentno učešće aktera alatu koji se razvija i kroz koji se uči

Proces izgradnje GOP-a omogućen je: podrškom delegacije Evropske Unije kosovskim institucijama, posebno putem 4 TAIEX misije francuskih stručnjaka INAO-e (Nacionalnog instituta za poreklo i kvalitetu); participatornim studijama (sa proizvođačima i povezanim akterima) agro-ekološke dijagnostike prirodnog okruženja, definisanja karakteristika sira i njegovog proizvodnog sistema (AgroParistTech, FFEM, AIDA); povezivanja sa javnim institucijama (nadležno ministarstvo i Nacionalni park Šar planina) i njihovo uključivanje u proces učenja, kao i podrška za osnivanje Udruženja proizvođača sireva Šar – koje uglavnom vodi udruženje KsIPP (Kosovski institut za intelektualnu svojinu).

Učinjeni koraci

Sledeći koraci

Jesen 2019 : → Usvajanje specifikacija i registracija Šar sira !

Trogodišnji program 2019-2021 :

Izgradnja Udruženja proizvođača na način da:

- se osigura inkluzivnost Udruženja,
- se kreiraju interni i eksterni alati komunikacije,
- razvije program promocije prema potrošačima,
- prate projekti i održavaju odnosi sa relevantnim institucionalnim akterima,
- podržavaju i promovišu komplementarne studije.

AIDA - Association Internationale pour le Développement de l'Agroenvironnement.
Uz potporu Francuske ambasade na Kosovu.
U suradnji s Kosovo Institute of Intellectual Property.

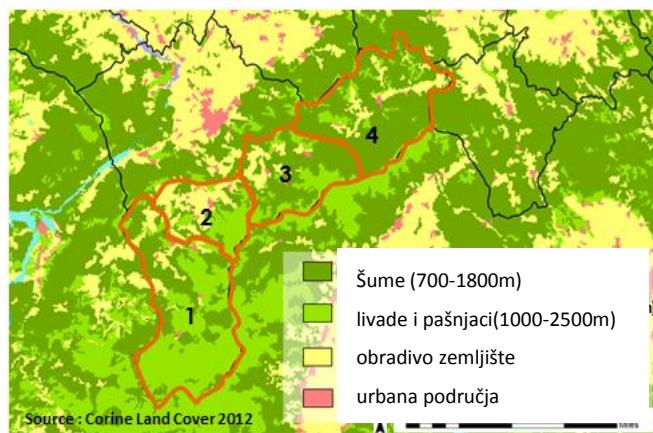
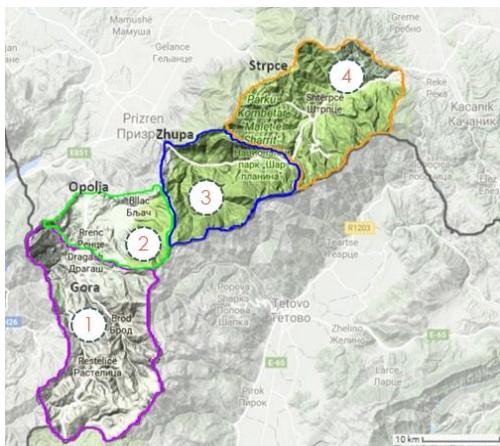

Šar, sir i njegovi proizvođači

Teritorija

- Preuzeto :**
- Razgraničenje teritorije proizvodnje Šarskog sira prema viđenju proizvođača.
- Geomorfološka, agroekološka i pejzažna analiza Šarskog masiva.
- Podjela teritorije na četiri geomorfološke podskupine (1) Gora (2) Opolja, (3) Župa, (4) Štrpce

- Definisati za potrebe specifikacije :**
- Precizirati (ili ne) područja (1) pašnjaka, (2) poreklo stočne hrane, (3) način sakupljanja mleka, (4) preradu i zrenje, i (5) pakovanje.

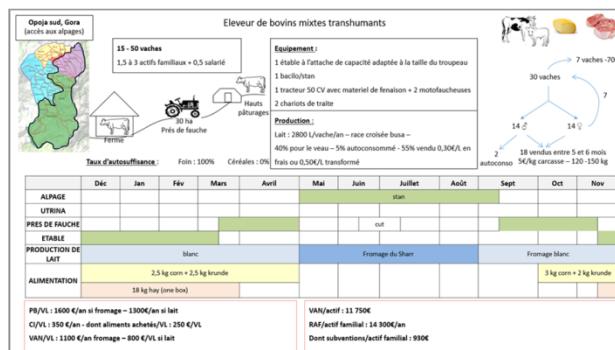
Pastoralno područje Šarskog masiva (kosovski dio) procenjuje se na 28 000 ha. Najveći dio visinskih pašnjaka i proizvodnja sira u Šaru nalazi se na području Gora i Opolja.

Proizvodni sistemi i pastoralna praksa

- Preuzeto :**
- Opis pastoralnih praksi: navike hranjenja stada, upotreba pašnjaka, mobilisani pašnjaci
- Tipologija proizvodnih sistema, opisana i lokalizovana.
- Detaljna analiza agrarne istorije Šara i evolucije proizvodnih sistema tokom vremena.

- Definisati za potrebe specifikacije :**
- Praksa u vezi s upotrebom pašnjaka i ishrane stada, uslovljava pripisivanje oznake GOPa.

Ovčiji	Kravlji	Ovčiji + kravlji
<ul style="list-style-type: none"> Ovčje mleko Ovčje meso Velika transhumanca 	<ul style="list-style-type: none"> Sitna mešana stoka koja pase na zajedničkim pašnjacima (autokonzumacija) Sitna mešana stoka Mešana stoka u transhumanci Kravlje mleko 	<ul style="list-style-type: none"> Mala mešana stoka i ovce u ukrcaju Mešana stoka + ovčje mleko (s tragom kravljevog mleka)

Primer opisnog lista proizvodnih sistema: tip "Transhumant mešani stočar"

Deset tipova proizvodnih sistema uključenih u proizvodnju Šar sira određeno je iz sastava stada, uzgojnih praksi, glavne proizvodnje (mleko / meso), itd. Sistemi koza nisu opisani obzirom da su praktično nepostojeći.

Sir i proces prerade

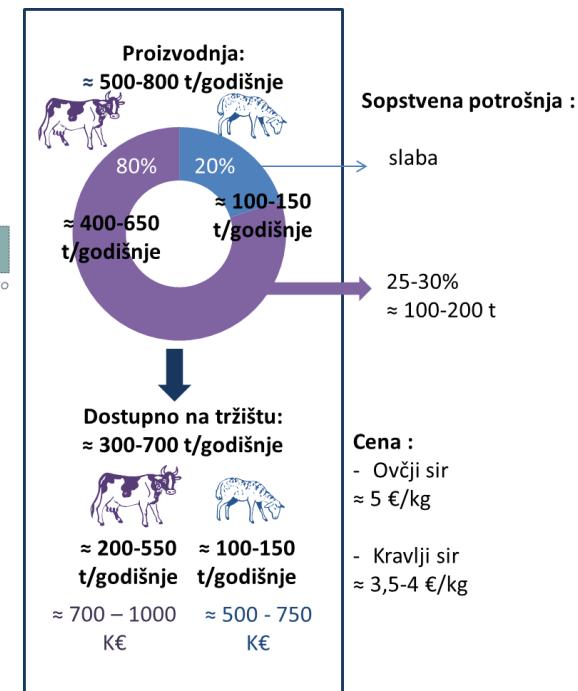
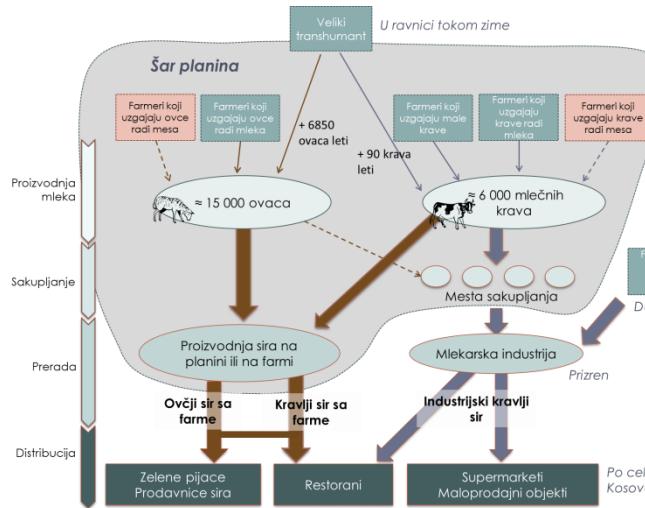
- Preuzeto :**
- Prvi opis različitih procesa prerade sira koji se prodaje pod imenom Šar: prerada na farmi, zanatska, industrijska prerada
- Izrada baze podataka proizvođača sira poznatih kao "proizvođači Šarskog sira" (različite metode uzgoja i metode proizvodnje)
- Prva karakterizacija sira temeljem degustacije.

- Definisati za potrebe specifikacije :**
- Organoleptičke karakteristike Šar sira.
- Tip (ovi) korišćenog mleka: ovčje, kravlje, eventualno kozje.
- Ključne faze u procesu prerade.
- Način (i) pakovanja (u staklenkama, hlebu, oboje, itd.)

Marketing sira

- Preuzeto :**
- Identifikacija aktera u navedenom sektoru
- Šematizacija marketinških krugova.
- Procena obima proizvodnje.

- Definisati za potrebe specifikacije:**
- Procena proizvedenih količina prema načinu proizvodnje i prerade.
- Procena tržišta i potencijalnih potrošača sira sa oznakom GOPa.

- Dodatne studije koje bi bile potrebne :**
- Studija o proizvodnji Šar sira u Severnoj Makedoniji.
- Detaljnije studije o marketingu Šar sira i potencijalnim tržištima.

Akteri

Različita istraživanja sprovedena poslednjih godina na terenu identifikovala su brojne aktere uključene u Šarskog sira i izgradnju geografskog pokazatelja GPa. U narednim fazama izgradnje geografske oznake porekla treba voditi računa da se posebna pažnja posveti inkluzivnosti (1) teritorije, (2) zajednicama, (3) proizvodnim sistemima i (4) pola.